

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

07 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:

Președinte – Țurcan Anatolie,
Judecători – Daguța Sergiu, Talpă Boris, Eremciuc Ghenadie, Parfeni Oxana,

a judecat recursul declarat de către avocatul Lupan Vadim în numele inculpatului Antonov Vasile, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 septembrie 2022, în cauza penală în privința lui

Antonov Vasile xxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 07.11.2017 – 07.09.2020;
Instanța de apel: 28.09.2020 – 10.11.2020;
Instanța de recurs: 27.01.2021 – 06.12.2021;
Instanța de apel: 28.02.2022 – 21.09.2022;
Instanța de recurs: 10.11.2022 – 07.11.2023.

a c o n s t a t a t:

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Central din 23 iunie 2021, a fost încetat procesul penal în cauza privind învinuirea lui Antonov Vasile de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.217 alin.(1) Cod penal, în legătură cu faptul că, a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală a inculpatului Antonov Vasile.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat că Antonov Vasile, în perioada primăvara-vara anului 2017, în grădina gospodăriei cet. Atamanciuc Veaceslav din str.xxxx, a cultivat plante de cânepă, neavând autorizația corespunzătoare, pe care le-a păstrat la domiciliu până la 03.07.2017, când în cadrul efectuării percheziției la domiciliul cet. Atamanciuc Veaceslav, de către colaboratorii de poliție ai IP Orhei au fost depistate și ridicate 14 plante de cânepă, care conform Raportul de expertiză nr.34/12/1R-4153 din 07.08.2017, 14 plante în stare verde în sac din polimer de culoare roșu-albastru ridicate în urma percheziției a terenului agricol de la domiciliul cet. Atamanciuc Veaceslav amplasat pe str. xxxx, ce reprezintă plante de cannabis, care conțin tetrahidrocannabinol, de aceea se atribuie la categoria substanțelor stupefiante. Conform Hotărârii de Guvern nr.79 din 23 ianuarie 2006, se atribuie la categoria substanțelor narcotice, în cantități mari.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Antonov Vasile a săvârșit infracțiunea

prevăzută de art.217 alin.(1) Cod penal - circulația substanțelor narcotice în proporții mari și fără scop de înstrăinare, și anume cultivarea ilegală a plantelor care conțin substanțe narcotice, săvârșite în proporții mari și fără scop de înstrăinare.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpat, prin care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.217 alin.(1) Cod penal.

În motivarea apelului a invocat dezacordul său cu sentința instanței de fond, pe motiv că nevinovăția sa reiese din declarațiile sale și din declarațiile celor doi colaboratori de poliție interogați în instanță, care au declarat că drogurile nu au fost depistate la domiciliul ultimului, iar acesta nu era prezent la momentul efectuării percheziției, fiind prezente alte persoane. Or, în raport cu probele acumulate în cadrul urmăririi penale și cercetate în instanța de fond, nu s-a stabilit implicarea lui Antonov Vasile în sădirea plantelor ce conțin substanța narcotică.

La fel, a susținut că, la materialele cauzei nu se regăsesc probe care ar confirma vinovăția sa în săvârșirea faptei incriminate și consideră că martorii au fost influențați.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2020 a fost admis, din alte motive, apelul inculpatului, casată integral sentința, și pronunțată o nouă hotărâre, prin care, Antonov Vasile a fost liberat de răspundere penală pe art.217 alin.(1) Cod penal, în baza art.art.53 lit. j), 60 alin.(1) lit. a) Cod penal și s-a încetat procesul penal în baza art.389 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

4.1. În argumentarea soluției pronunțate, instanța de apel a indicat că, la pronunțarea sentinței, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just a ajuns la concluzia că inculpatul Antonov Vasile a săvârșit faptele imputate, aceste împrejurări fiind constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că, vinovăția inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzute de art.217 alin.(1) Cod penal a fost demonstrată, reiterând că, potrivit art.332 Cod de procedură penală, în cazul când pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art.art.275 pct. 5)-9), 285 alin.(1) pct. 1), 2), 4), 5), precum și în cazurile prevăzute în art.art.53-60 Cod penal, prin sentința motivată, instanța încetează procesul penal în cauza respectivă.

Instanța de apel a constatat că, instanța de fond a pronunțat sentința incomplet, adică a încetat procesul penal pe motivul intervenirii termenului de prescriptive, dar nu a liberat inculpatul de pedeapsă penală conform art.60 alin.(1) lit. (a) Cod penal. Astfel, instanța de apel a conchis că, infracțiunea prevăzută la art.217 alin.(1) Cod penal este o infracțiune ușoară, comisă de către Antonov Vasile în anul 2017, iar de la comiterea acțiunilor infracționale, termenul de prescripție de 2 ani a expirat.

5. Avocatul Lupan Vadim în numele inculpatului, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Antonov Vasile să fie achitat, invocând argumente similare cu cele indicate în apel (pct.3 din prezenta decizie).

5.1. Inculpatul, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat.

În dezvoltarea argumentelor recursului, a susținut că la materialele cauzei nu se regăsesc probe care ar confirma vinovăția inculpatului în săvârșirea faptei incriminate

și consideră că martorii au fost influențați.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 06 decembrie 2021, au fost admise recursurile ordinare declarate, casată total decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei, în alt complet de judecată.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 septembrie 2022, a fost admis, din alte motive, apelul inculpatului, casată integral sentința, și pronunțată o nouă hotărâre, prin care s-a încetat procesul penal în cauza privind învinuirea lui Antonov Vasile pe art.217 alin.(1) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

7.1. În motivarea soluției pronunțate instanța de apel a menționat, că prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar tuturor în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Antonov Vasile în comiterea infracțiunii prevăzute de art.217 alin.(1) Cod penal, după semnele calificative - circulația substanțelor narcotice în proporții mari și fără scop de înstrăinare, și anume cultivarea ilegală a plantelor care conțin substanțe narcotice, săvârșite în proporții mari și fără scop de înstrăinare.

Instanța de apel a conchis că, deși inculpatul neagă comiterea faptei imputate, soluția primei instanțe privind vinovăția acestuia în comiterea infracțiunii prevăzute de art.217 alin.(1) Cod penal, se bazează pe elementele de fapt dobândite din declarațiile martorilor Atamanciuc Veaceslav, Gîrlean Valerii, Pantaz Valentin și Varzari Andrei, declarațiile inculpatului Antonov Vasile, precum și din probele scrise ale cauzei penale, verificate și în ședința instanței de apel suplimentar, care sunt: raportul de expertiză nr.34/12/1R-4153 din 07.08.2017, procesul de prezentare spre recunoaștere din data de 07.09.2017, procesul de prezentare spre recunoaștere din data de 18.09.2017.

Instanța de apel a considerat că, probele respective administrate în cauză, cercetate în ședința primei instanțe, verificate suplimentar în ședința instanței de apel și apreciate în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, dovedesc pe deplin vinovăția inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzute de art.217 alin.(1) Cod penal, susținând în acest sens concluzia primei instanțe.

La acest capitol instanța de apel a ajuns la concluzia că, nu există dubii în ce privește existența tuturor elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.217 alin.(1) Cod penal, în acțiunile inculpatului, iar faptul că inculpatul nu-și recunoaște vinovăția în comiterea infracțiunii imputate a fost considerat de instanță drept o metodă de apărare, dar aceasta se combate prin cumulul de probe administrate.

Totodată, instanța de apel a respins argumentele inculpatului precum că martorii au fost influențați, or pe parcursul judecării cauzei penale nu s-au constatat circumstanțe, care ar putea provoca dubii în veridicitatea declarațiilor martorilor, deoarece în cadrul urmăririi penale și în cadrul cercetării judecătorești dânsii au dat aceleași declarații, care au indicat la inculpatul Antonov Vasile ca fiind persoana care a cultivat plate de cânepă.

Prin urmare, au fost apreciate ca neîntemeiate cerințele inculpatului privind achitarea sa din motivul că nu a fost probată vinovăția acestuia, deoarece probele cercetate în ședința de judecată dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Instanța de apel a menționat că, potrivit prevederilor art.332 alin.(1) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art.art.275 pct.5)-9), 285 alin.(2) Cod de procedură penală, precum și în cazurile prevăzute în art.art.53-60 Cod penal, prin sentință motivată, instanța încetează procesul penal în cauza respectivă.

Instanța de apel a conchis că infracțiunea prevăzută la art.217 alin.(1) Cod penal este o infracțiune ușoară, comisă de către Antonov Vasile în anul 2017, iar de la comiterea infracțiunii incriminate inculpatului, termenul de 2 ani a expirat.

Totodată, a reținut că, sentința a fost contestată prin apel doar de către inculpat. Astfel, instanța de apel a ținut cont de faptul că nu poate fi adoptată o soluție ”mai aspră” fiindcă este imposibilă agravarea situației în propriul apel. Prin urmare, instanța de apel a conchis de a admite, din alte motive apelul inculpatului și a înceta procesul penal în cauza de învinuire a lui Antonov Vasile, de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.217 alin.(1) Cod penal, liberându-l de răspundere penală, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție prevăzut la art.60 alin.(1) lit. a) Cod penal.

8. Avocatul Lupan Vadim în numele inculpatului, declară recurs împotriva deciziei instanței de apel, în temeiul art.427 alin.(1) pct. 6, 8) și 12) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Antonov Vasile să fie achitat.

În argumentarea recursului apărarea invocă că nevinovăția inculpatului reiese din declarațiile acestuia și din declarațiile celor doi colaboratori de poliție interogați în instanță, care au declarat că drogurile nu au fost depistate la domiciliul ultimului, iar acesta nu era prezent la momentul efectuării percheziției, fiind prezente alte persoane.

Susține apărarea că, în raport cu probele acumulate în cadrul urmăririi penale și cercetate în instanța de fond și apel, nu s-a stabilit implicarea lui Antonov Vasile în sădirea plantelor ce conțin substanța narcotică.

9. Procurorul a depus referință la recursul ordinar declarat de partea apărării, pledând pentru admiterea acestuia, deoarece raportând hotărârile instanței de fond și cea de apel din 10 noiembrie 2020 la conținutul rechizitorului, observăm că constatarea modalității de comitere a infracțiunii prevăzute la art.217 alin.(1) Cod penal, calificativul „*semănatul*” nu i-a fost incriminat prin rechizitoriu inculpatului Antonov Vasile, fapt inadmisibil potrivit prevederilor art.325 Cod de procedură penală.

În opinia procurorului un alt temei de casare a hotărârii instanței de apel, rezidă și faptul că ea nu corespunde rigorilor prevederilor art.389 alin.(4) pct. 3) Cod de procedură penală (sentina de condamnare se adoptă fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazul expirării termenului de prescripție). Or, deși în partea descriptivă a fost reținută vinovăția inculpatului, în partea dispozitivă a actului judecătoresc, nu se regăsește mențiunea privind constatarea că Antonov Vasile se face vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.217 alin.(1) Cod penal, fiind indicat doar faptul că „*Antonov Vasile se eliberează de răspundere penală pe art.217 alin.(1) Cod penal în baza art.art.53 lit. j), 60 alin.(1) lit. a) Cod penal și încetează procesul penal, deoarece a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală*”.

Astfel, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 octombrie 2022, erorile constatate prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 06 decembrie 2021 nu au fost înlăturate, situația însă rămânând cea care a existat la soluționarea recursului și astfel, de către instanța de apel nu au fost respectate prevederile art.436 alin.(2) Cod de procedură penală.

10. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta urmează a fi admis, din considerentele ce succed.

Conform prevederilor Legii nr.246 din 31.07.2023 în vigoare din 01 septembrie 2023, pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), art. XI alin.(3), recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, din textul legii menționate rezultă că, procedura de judecare a recursurilor depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data în vigoare a acestei legi, urmează să fie efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

În conformitate cu art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), judecând recursul instanță de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanță de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanță de recurs.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, completul de judecată reține că, este pertinent în speța dată temeiul pentru recurs invocat de recurent și prevăzut de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, în vigoare până la modificările introduse prin Legea nr.246 din 31.07.2023.

Totodată, completul de judecată ține să menționeze că potrivit art.436 alin.(2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

În conformitate cu art.419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

În sensul prevederilor legale prenotate, instanța de recurs reține că, prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 06 decembrie 2021, a fost admis recursul inculpatului, casată total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Astfel, în conținutul deciziei nominalizate au fost desfășurate cu suficientă claritate circumstanțele pe care urma să le elucideze instanța de apel în decizia sa - la rejudecarea cauzei în apel, însă aceste indicații nu au fost îndeplinite cu diligență de către instanța inferioară.

Sub un alt aspect, completul de judecată evidențiază și faptul că, instanța de apel nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de prima instanță și le-a repetat întocmai.

Completul de judecată constată că, ambele instanțe de judecată au reținut în fapta incriminată inculpatului, modalitatea alternativă: semănatul, calificând fapta diferit de cea formulată în rechizitoriu, deoarece atât în decizie, cât și în sentință, instanțele au constatat că, *prin acțiunile sale intenționate Antonov Vasile a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.217 alin.(1) Cod penal - circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogii acestora fără scop de înstrăinare, adică **semănatul** sau cultivarea ilegală a plantelor care conțin droguri sau etnobotanice, săvârșite în proporții mari și fără scop de înstrăinare.*

Însă, potrivit rechizitoriului - *prin acțiunile sale intenționate Antonov Vasile a comis activitatea ilegală privind circulația substanțelor narcotice în proporții mari și fără scop de înstrăinare și anume cultivarea ilegală a plantelor care conțin substanțe narcotice, săvârșite în proporții mari fără scop de înstrăinare, adică a comis infracțiunea prevăzută de art.217 alin.(1) Cod penal.*

Potrivit art.325 Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare. Modificarea învinuirii în sensul agravării situației inculpatului se admite numai în cazurile și în condițiile prevăzute de prezentul cod.

Tot aici se menționează că, învinuirea se consideră mai gravă când în învinuire se introduc fapte și episoade adăugătoare, care nu au fost puse la baza învinuirii inculpatului inițial, semne calificative care majorează volumul învinuirii, deși nu modifică estimarea juridică a celor săvârșite. Drept învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început urmează de considerat orice altă modificare a învinuirii (imputarea altor acțiuni în locul celor imputate anterior, imputarea infracțiunii care diferă de cea imputată după obiectul atentat, caracterul faptei și acțiunii), care afectează dreptul inculpatului la apărare.

În conformitate cu prevederile art.409 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de apel are obligația de a întreprinde măsuri pozitive la judecarea apelului, pentru a repara erorile de fapt și de drept comise de prima instanță, doar atunci când aceste erori au influențat asupra hotărârii în defavoarea inculpatului.

Astfel, raportând hotărârea instanțelor de fond la conținutul rechizitoriului, completul de judecată constată că modalitatea de comitere a infracțiunii prevăzute la art.217 alin.(1) Cod penal - semănatul nu i-a fost incriminată prin rechizitoriu.

Completul de judecată notează că un alt temei de casare a hotărârii instanței de apel, rezidă și din faptul că ea nu corespunde rigorilor prevederilor art.389 alin.(4) pct. 3) Cod de procedură penală (sentința de condamnare se adoptă fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazul expirării termenului de prescripție), or, deși, în partea descriptivă a fost reținută vinovăția inculpatului, în partea dispozitivă a actului judecătoresc, nu se regăsește mențiunea privind constatarea că Antonov Vasile se face vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.217 alin.(1) Cod penal, fiind indicat doar faptul că „*Se încetează procesul penal în cauza privind învinuirea pe Antonov Vasile de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.217 alin.(1) Codul penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală*”.

Astfel, verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, instanța de apel nu a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv cu respectarea prevederilor art.414, 436 Cod de procedură penală.

Față de considerentele relatate, completul de judecată ajunge la concluzia, că la judecarea cauzei instanța de apel a admis erori, care nu pot fi corectate în soluționarea recursului ordinar. Erorile menționate sunt erori de drept și se încadrează în art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, impunându-se soluția de casare a deciziei.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 și 436 Cod de procedură

penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art.art.93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel și recurs, iar în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

11. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Admite recursul declarat de către avocatul Lupan Vadim în numele inculpatului Antonov Vasile, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 septembrie 2022, în cauza penală în privința lui *Antonov Vasile xxxx*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Daguța Sergiu

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie

Parfeni Oxana